

Millî Savunma Bakanlığı İskân İhtiyaçları İçin Sarfiyat İcrası ve Bu Bakanlıkça Kullanılan Gayri Menkullerden Lüzumu Kalmayanların Satılmasına Salâhiyet Verilmesi Hakkında Kanunun 3 ncü Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan Komisyonları Raporları (2/265)

T. C.

Başbakanlık

25 . 2 . 1975

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : 71-1659/1058

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 19.2.1975 tarihinde kararlaştırılan «Millî Savunma Bakanlığı İskân İhtiyaçları İçin Sarfiyat İcrası ve Bu Bakanlıkça Kullanılan Gayri Menkullerden Lüzumu Kalmayanların Satılmasına Salâhiyet Verilmesi Hakkında Kanunun 3 ncü Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Ord. Prof. Dr. Sadi İrmak
Başbakan

G E R E K Ç E

1. İkinci Cihan Harbinin fiilen sona ermesiyle Türk Silâhlı Kuvvetleri kuruluş ve kadrolarındaki birlik ve kurumların, bilhassa geçirilmiş bulunan dünya harbinin getirmiş bulunduğu teknolojik inkişaf, stratejik ve iktisadî sebep ve zaruretle iskân ve konaklama yönünden yeni bir reorganizasyon ve modernizasyona tabi tutulmasını zorunlu kılmıştır.

2. Bu yeni konuş ve yerleşme planlamasına göre ecdat yadigârı tarihî ve mimarî değeri bulunan kışlalar dahil olmak üzere ötedenberi barış garnizonu olarak adlandırılan iskân ve yerleşme ünitelerinin mühim bir kısmının, yeniden tanzim olunan tip proje ve yerleşme planlarına intibak ettirilmelerinin keyfiyet ve kemiyet bakımından mümkün olamayacağı anlaşılmıştır.

Bir kısmının buldukları yerlerde restore, tevsi ve ihya edilmeleri (bilhassa ecdat yadigârı tarihî ve mimarî değere haiz büyük kışlalar ve benzerleri) mümkün olsa bile büyük bir kısmı için tekniğin öngördüğü yeni şart ve icaplara göre günbegün tevsi ve inkişaf etmekte olan şehir ve kasabaların dışında her türlü sosyal ve sportif tesisleri hizmet için lüzumlu eğitim, atış ve tatbikat sahaları ile birlikte modern garnizonların inşa olunmalarına zaruret hâsıl olmuştur.

3. 1954 yılına kadar yapılmış olan bu proje çalışmalarına göre Türk Silâhlı Kuvvetleri o tarihlerdeki rayiçlere nazaran (arazi kamulaştırılması modern kışla ve garnizonların her türlü iskân, eğitim, depolama, sosyal ve sportif tesisleri ile bunların yol, su, kanalizasyon, elektrik ve bunlara müteferri altyapı tesisleri dâhil olmak üzere 20 ünite içinde mütalâa edilen bu projelerin beheri için 25 000 000 TL. hesabı ile 500 000 000 TL. ya ihtiyaç bulunduğu hesaplanmıştır.

4. O tarihlerdeki Devlet bütçelerinin malî kaynak ve potansiyelleri itibariyle ihtiyaç bulunan bu meblâğın gelecek yıllara sari bir malî programla da olsa tahsisindeki güçlükler karşısında, bütçenin mahdut kaynaklarını tazyik etmeden başka bir kaynaktan teminini zorunlu kılmıştır.

5. Yukardaki maddelerde açıklanan sebep ve zaruretle 4.7.1956 gün 6771 sayılı Kanun yürürlüğe konulmuştur.

Bu Kanuna göre Millî Savunma Bakanlığına tahsisli olup hizmet için lüzumu kalmayan taşınmaz malların 1050 sayılı Kanununun 24 nci maddesi ile bağlı olmaksızın umumî hükümler dahilinde satışlarının yapılmasına, bu satışlardan elde edilen varidatın Bakanlık bütçesindeki özel bir tertibe ödenek kaydedilerek 500 000 000 TL. ya kadar sarfiyat icrasına, senesi içinde sarf edilmeyen miktarın ertesi yıllara devrine mezuniyet verilerek modern garnizon ve kışlaların inşası için bütçenin gelir kaynaklarını tazyik etmeden bir gelir kaynağı sağlanmıştır.

6. 28.12.1960 tarihinde yürürlüğe giren 189 sayılı Kanunla tatbikatta görülen bazı güçlüklerin giderilmesi gayesiyle bazı hükümler genişletilmiş ve 4 ve 5 nci maddeler yeniden tedvin edilmek suretiyle tatbikatın kolaylaştırılması imkânı sağlanmış ve bu kanunla 6771 sayılı Kanun ile bu kanunun 3 nci maddesine iki fıkra ilâvesine dair 15.6.1959 gün 7337 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

7. 1972 yılı sonu itibarıyla satışların fiilî miktarı 280 milyon liraya ulaşmış olacaktır. 1973 yılının ilk altı aylık devresi içinde de 120 milyon liralık bir satış tahakkuk ettirileceğinden kanunun satış suretiyle sarf yetkisi tanımış bulunduğu 500 000 000 TL. lık limitin tamamlanması için 100 000 000 TL. lık bir satış imkânı kalmış olacaktır.

Halbuki Silâhlı Kuvvetlerin modern kışla ve garnizonlardan beheri 25 000 000 TL. lık 20 ünite için hesaplanmış bulunan 500 000 000 TL. lık malî porte, bu hesapların yapılmış olduğu 1954 ve daha evvelki yılları rayiçlerine göre bulunmuş bir miktardır. Kanunun yürürlüğe konduğundan itibaren geçen süre zarfında çeşitli iktisadî dalgalanmalar, şehir ve kasabaların inkişaf sahaları ile orantılı olan Bakanlığa tahsisli yerlerin satışa takaddüm eden imar ve parselasyon planlarının hazırlanmasında geçen süre ve bunlara müteferri idarî ve teknik çalışmaların zaman bakımından büyük kayıplar meydana getirmesi nedeni ile 500 000 000 TL. lık satış kaynağının kısa bir zamanda tahakkuk ettirilmesini engellemiştir.

Bunlara ilâveten 1954 yılı rayiçlerine göre 1972 ve daha önceki yıllar zarfında proje yapımının maliyet bedelinin artması, inşaat ana ve kritik malzemesinin büyük ölçüde pahalılaşması sebebiyle kanunun öngördüğü gayenin tahakkukuna kifayet etmeyecek seviyelere düşülmesini zorunlu kılmıştır.

8. 1972 yılı sonu itibarıyla satışlardan elde edilmiş bulunan 400 000 000 TL. lık gelir, bu sebeplerle Silâhlı Kuvvetleri modern garnizon ve kışlalara kavuşturulması hakkındaki tatbikat programının ancak % 100 de (20) sini gerçekleştirmeye kâfi gelmiştir.

Buna karşılık 189 sayılı Kanunun satış suretiyle tasfiyesini öngördüğü Bakanlığa tahsisli ve kültür toprağı dışında daha iki milyar liralık taşınmaz mal mevcut bulunmaktadır.

Bu sebeple 189 sayılı Kanununun 3 nci maddesindeki (500 milyon liraya kadar sarfiyat icra edilmek üzere Millî Savunma Bakanlığı bütçesinde açılacak hususi bir fasla Maliye Bakanlığınca tahsisat kaydolunur, hükmünün (2 milyar TL. ya kadar sarfiyat icra edilmek üzere Millî Savunma Bakanlığı bütçesinde açılacak hususi bir fasla Maliye Bakanlığınca tahsisat kaydolunur) hükmünün konularak kanunun bu maddesinin değiştirilmesine mecburiyet hâsıl olmuştur.

Bu yeniden teşkilâtlanma projesi ile yukardaki maddelerde açıklaması yapılan yeni tesis ve yatırımlar bir kat daha önem kazanmış ve ihtiyaç sınırları da genişlemiş bulunmaktadır.

Tasarı mezkûr hususu gerçekleştirmek amacıyla sevk edilmiş bulunmaktadır.

Millî Savunma Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. : 1/265

Karar No. : 27

14 . 5 . 1975

Yüksek Başkanlığa

Millî Savunma Bakanlığı iskân ihtiyaçları için sarfiyat icrası ve bu Bakanlıkça kullanılan gayrimenkullerden lüzumu kalmayanların satılmasına salâhiyet verilmesi hakkında Kanunun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine ilişkin kanun tasarısı, Komisyonumuzda ilgili bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

İkinci Cihan Harbinden bu yana çağın icaplarına uymak için Türk Silâhlı Kuvvetleri kuruluş ve kadrolarındaki birlik ve kurumların iskân ve konaklama yönünden yeni bir organizasyon ve modernizasyona tabi tutulması gerekmektedir.

Ecdat yadigarı tarihî ve mimarî değerleri çok büyük kışlaların restorasyonu ile modern garnizonların inşasına büyük zaruret vardır.

Bu nedenlerle 1956 tarihinde 6771 sayılı Kanun çıkarılmıştır. O zamanki rayiç fiyatlar gözönüne alınarak (500) milyon lira olarak hesaplanan malî porte bugünün ihtiyaçlarını karşılamaktan çok uzaktır.

Kanunun öngördüğü gayesinin tahakkuku için 991 sayılı Kanunda değişikliği amaç eden tasarı Komisyonumuzca prensip olarak kabul edildikten sonra maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 nci maddesi iştirakî değiştirilmek istenen 189 sayılı Kanunun 3 ncü maddesindeki (subay ve assubay lojmanları) ibaresi Kanunun anagayesiyle bağdaşmaması nedeniyle metinden çıkarılmıştır. Zira subay, askerî memur ve assubayların lojman ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında 28 . 12 . 1960 tarih ve 186 sayılı Kanun mevcuttur.

Restorasyon, modern garnizonların inşası v. s. işlerin gerektirdiği her türlü gider için (iki milyar lira) ya kadar harcama yapılmak üzere Millî Savunma Bakanlığı Bütçesine açılacak özel bir tertibe Maliye Bakanlığınca ödenek kaydolunacağı hükmü tasarıyla getirilmiştir. İki milyar lira artan hayat pahalılığı nedeniyle, Komisyonumuzca ihtiyacı karşılayamayacağı gözönüne alınarak «dört milyar lira» ya çıkarılmış ve madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlük ve yürütme maddeleri olan 2 ve 3 ncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plan Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan İstanbul F. Cumalıoğlu	Sözcü İzmir K. Bengisu	Kâtip Tokat H. Ulusoy	Ankara R. Kandemir
Ankara İ. S. Omay	Bursa M. Emekli	Gaziantep M. Bozgeyik	Muğla H. Dere
	Samsun H. Savaşçı		

Bütçe Plan Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plan Komisyonu
Esas No. : 1/265
Karar No. : 59

9 . 6 . 1975

Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuza havale buyurulan «Millî Savunma Bakanlığı İskân ihtiyaçları için sarfiyat icrası ve bu bakanlıkça kullanılan gayrimenkullerden lüzumu kalmayanların satılmasına selâhiyet verilmesi hakkında Kanunun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine ilişkin kanun tasarısı» Millî Savunma ve Maliye bakanlıkları temsilcilerinin de hazır bulunduğu oturumda incelenip görüldü :

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin, silâh ve ateş gücünün geliştirilmesi ve yenilenmesine paralel olarak, iskân ve yerleşme ünitelerinin de yeni bir reorganizasyon ve modernizasyona tabi tutulması zorunluğu ortaya çıkmıştır.

Mevcut tarihi ve mimari değerleri çok büyük olan kışlaların restorasyonu yanında yeni garnizonlar, atış poligonları, eğitim ve sportif tesislerin inşasında lüzumlu ve kaçınılmaz olmuştur.

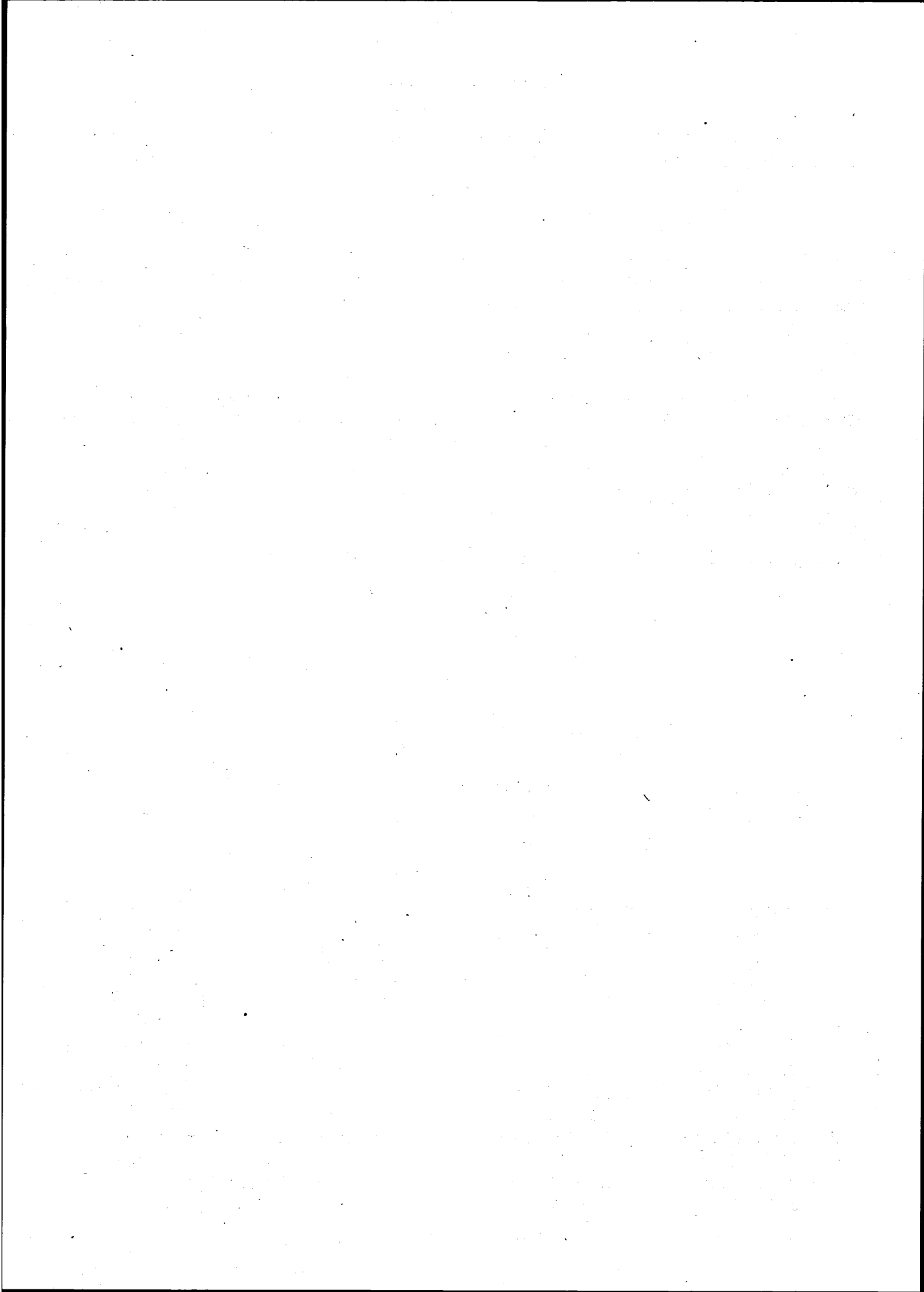
Bütün bunların yerine getirilmesi yalnız bütçenin belli kaynakları yanında 28 Aralık 1960 tarih ve 189 sayılı Kanunun Millî Savunma Bakanlığına tahsis edilen gayrimenkullerden satılarak elde edilecek geliri Millî Savunma Bakanlığı Bütçesinin özel bölümünde biriktirilmesi öngörülmekle, bu ihtiyacı karşılamakta yardımcı olunmuştur.

Ancak söz konusu kanundaki sarfına yetki verilen 500 milyon liranın, günümüzde ihtiyaçları karşılamakta çok uzak olduğu cihetle 2 milyar lira olarak yükseltilmesi öngörülmüştür. Bu miktar daha sonra Millî Savunma Komisyonunca 4 milyar liraya çıkarılmıştır. Kanun tasarısı bu şekliyle komisyonumuzda da olumlu karşılanmış, görüşmelere Millî Savunma Komisyonunun değiştirişi esas alınarak maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Kanun başlığı aynen, çerçeve 1 nci maddeye bağlı 3 ncü madde, satışlardan elde edilecek gelirlerin Harp Sanayi için belli bir miktarın ayrılmasını temin maksadıyla maddeye «ve Savaş Sanayi yatırımı harcamalarına transfer edilmesi» ibaresinin eklenmesi suretiyle değiştirilerek; yürürlük ve yürütme ile ilgili 2 ve 3 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Aydın	Adıyaman	Kayseri
İ. Sezgin	A. Ünsal	H. Nakiboğlu
Ankara	Aydın	Giresun
H. T. Toker	M. Ş. Koç	O. Yılmaz
	İmzada bulunamadı	
Gümüşhane	İçel	İstanbul
T. Yücel	İ. Göktepe	A. N. Ölçen
İstanbul	İzmir	Kars
M. Parlar	C. Karagözoğlu	Söz hakım mahfuz
	İmzada bulunamadı	K. Okyay
Kayseri	Kocaeli	Kütahya
C. Cebeci	Muhafifim	İ. Ersoy
	S. Akay	
Kütahya	Malatya	Malatya
M. Ersoy	M. Delikaya	A. Karaaslan
Manisa	Manisa	Niğde
H. Okçu	G. Sevilgen	H. Özalp
Samsun	Sivas	Tokat
D. Kitaplı	A. Durakoğlu	H. Abbas
	Trabzon	
	Ö. Çakıroğlu	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Millî Savunma Bakanlığı İskân ihtiyaçları için sarfiyat icrası ve bu bakanlıkça kullanılan gayri menkullerden lüzumu kalmayanların satılmasına salâhiyet verilmesi hakkında kanunun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine ilişkin kanun tasarısı

MADDE 1. — 28 Aralık 1960 tarih ve 189 sayılı «Millî Savunma Bakanlığı iskân ihtiyaçları için sarfiyat icrası ve bu bakanlıkça kullanılan gayri menkullerden lüzumu kalmayanların satılmasına salâhiyet verilmesi hakkında kanun» un 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 3. — Satışlardan elde edilecek gelirlerin tamamı her yıl Gelir Bütçesinde açılacak özel bir tertibe gelir kaydolunur. Gelir kaydolunan bu miktarlar askerî garnizonlarla bu garnizonlar için lüzumlu müştemilat ve mütemminat ile her türlü askerî müessese ve subay, assubay lojmanlarının yeniden yapımı veya bu ihtiyaçlar için arazi, arsa, bina satın alınması veya kamulaştırılması, mevcutlarının esaslı onarımı, genişletilmesi ve iyileştirilmesi ile 2 nci maddeye göre yapılacak işlerin gerektirdiği her türlü gider için iki milyar liraya kadar harcama yapılmak üzere Millî Savunma Bakanlığı Bütçesinde açılacak özel bir tertibe Maliye Bakanlığınca ödenek kaydolunur.

Sözü geçen ödenekten yılı içinde harcanmayan miktarlar ertesi yıllar bütçelerine aynı amaçlara harcanmak üzere devredilir.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

		Devlet Bakanı		19 . 2 . 1975	
Başbakan	Başbakan Yardımcısı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı		
<i>S. Irmak</i>	<i>Z. Baykara</i>	<i>M. Özgüneş</i>	<i>M. Fer</i>		
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı		
<i>S. Yıldız</i>	<i>H. Mumcuoğlu</i>	<i>İ. Sancar</i>	<i>M. Öztekin</i>		
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı		
<i>M. Esenbel</i>	<i>B. Gürsoy</i>	<i>S. Reisoğlu</i>	<i>V. Tanır</i>		
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı	Güm. ve Tekel Bakanı	Gıda - Tar. ve Hay. Bakanı		
<i>H. Cillov</i>	<i>K. Demir</i>	<i>B. Tuncer</i>	<i>R. Aktan</i>		
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı	Sanayi ve Tek. Bakanı	En. ve Tab. Kay. Bakanı		
<i>S. Özbek</i>	<i>T. Esener</i>	<i>M. Gölhan</i>	<i>E. Işıl</i>		
Turizm ve Tan. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı	Köy İşleri ve Koop. Bakanı	Orman Bakanı		
<i>İ. Evliyaoğlu</i>	<i>S. Babüroğlu</i>	<i>İ. H. Aydınoğlu</i>	<i>F. Saatçioğlu</i>		
Genç. ve Spor Bakanı	Kültür Bakanı	Sosyal Güvenlik Bakanı			
<i>Z. Baloğlu</i>	<i>N. Neftçi</i>	<i>S. Şide</i>			

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Millî Savunma Bakanlığı İskân İhtiyaçları İçin Sarfiyat İcrası ve Bu Bakanlıkça Kullanılan Gayrimenkullerden Lüzumu Kalmayanların Satılmasına Salâhiyet Verilmesi Hakkında Kanunun 3 ncü Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 28 Aralık 1960 tarih ve 189 sayılı «Millî Savunma Bakanlığı İskân İhtiyaçları için Sarfiyat İcrası ve Bu Bakanlıkça Kullanılan Gayrimenkullerden Lüzumu Kalmayanların Satılmasına Salâhiyet Verilmesi Hakkında Kanun» un 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 3. — Satışlardan elde edilecek gelirlerin tamamı her yıl gelir bütçesinde açılacak özel bir tertibe gelir kaydolunur. Gelir kaydolunan bu miktarlar askerî garnizonlarla bu garnizonlar için lüzumlu müstencilât ve mütemminat ile her türlü askerî müesseselerin yeniden yapımı veya bu ihtiyaçlar için arazi, arsa, bina satın alınması veya kamulaştırılması, mevcutlarının esaslı onarımı, genişletilmesi ve iyileştirilmesi ile 2 nci maddeye göre yapılacak işlerin gerektirdiği her türlü gider için dört milyar liraya kadar harcama yapılmak üzere Millî Savunma Bakanlığı Bütçesinde açılacak özel bir tertibe Maliye Bakanlığınca ödenek kaydolunur.

Sözü geçen ödenekten yılı içinde harcanmayan miktarlar ertesi yıllar bütçelerine aynı amaçlara harcanmak üzere devredilir.»

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE PLAN KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Millî Savunma Bakanlığı İskân İhtiyaçları İçin Sarfiyat İcrası ve Bu Bakanlıkça Kullanılan Gayrimenkullerden Lüzumu Kalmayanların Satılmasına Salâhiyet Verilmesi Hakkında Kanunun 3 ncü maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 28 Aralık 1960 tarih ve 189 sayılı «Millî Savunma Bakanlığı İskân İhtiyaçları İçin Sarfiyat İcrası ve Bu Bakanlıkça Kullanılan Gayrimenkullerden Lüzumu Kalmayanların Satılmasına salâhiyet Verilmesi Hakkında Kanun» un 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3. — Satışlardan elde edilecek gelirlerin tamamı her yıl gelir bütçesinde açılacak özel bir tertibe gelir kaydolunur. Gelir kaydolunan bu miktarlar askerî garnizonlarla bu garnizonlar için lüzumlu müstencilât ve mütemminat ile her türlü askerî müesseselerin yeniden yapımı veya bu ihtiyaçlar için arazi, arsa, bina satın alınması veya kamulaştırılması, mevcutlarının esaslı onarımı, genişletilmesi ve iyileştirilmesi ve Savaş Sanayii Yatırımı harcamalarına transfer edilmesi ile 2 nci maddeye göre yapılacak işlerin gerektirdiği her türlü gider için dört milyar liraya kadar harcama yapılmak üzere Millî Savunma Bakanlığı Bütçesinde açılacak özel bir tertibe Maliye Bakanlığınca ödenek kaydolunur.

Sözü geçen ödenekten yılı içinde harcanmayan miktarlar ertesi yıllar bütçelerine aynı amaçlara harcanmak üzere devredilir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.